

Gröngöling

Sparsamt förekommande häckfågel i södra Sverige upp till mellersta Dalarna, Hälsingland och Medelpad, men mer frekvent förekommande i områden med omväxlande natur som Blekinge, delar av Småland och Mälardalen. Den saknas helt på Gotland. Gröngölingen finns främst i eller i anslutning till kulturbygder, gärna småskaliga jordbrukslandskap med ek- och björkhagar, dungar och naturbetesmarker.

Myror är stapelfödan. Betesmarker eller andra områden med kort vegetation och riklig förekomst av myror är viktiga. Den är däremot inte beroende av död ved i samma utsträckning som vissa andra hackspettar.

Rödlistestatus 2015: Nära hotad (NT)

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 46 %

2001–2012: minskning 30 %

Fågeldirektivet: Nej

Häckningsperiod: 20 mars – 31 juli

Ekologiska krav

Gröngölingen föredrar mosaikartade, halvöppna kulturlandskap där betesmarker och åkrar växlar med lövdungar, alléer eller trädklädda naturbetesmarker. Den är en karaktärsart i ekhagar. Den föredrar glesa skogar, och undviker normalt större barrskogsområden om det inte finns ett stort inslag av lövträd eller om det inte finns öppna områden insprängda i skogen. Hyggen undviks men glesa skogar, både yngre och äldre kan vara viktiga födosöksområden. Skogsbyte var troligen en mycket positiv faktor förr i tiden. Häckar ibland i påfallande öppna landskap förutsatt att det finns dungar, alléer eller dylikt i tillräcklig omfattning i närheten.

Boet hackas ut i grova eller senvuxna lövträd (oftast i asp men också i t.ex. björk och ek) som dessförinnan är angripna av vedsvampar vilket underlättar utmejslingen av bohålan. Eftersom näbben är ganska svag behöver den svampangripna träd.

Arten är en utpräglad specialist på myror, som den huvudsakligen tar på marken. Den är beroende av en rik och varierad myrfauna och favoriserar därför välhåvade marker. Den föredrar stora arter av myror. Under vinterhalvåret gör den ofta hål i myrstackar för att komma åt vuxna myror och puppor.

Varje par utnyttjar i genomsnitt 1 km² sommartid men arealen varierar starkt (30–300 hektar). Arten är en utpräglad stannfågel.

MAR Mikael Arinder/Skånska bilder

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

Bedömningen av vilken hänsyn som krävs beror på karaktären på skogsmarken på bestånds- och landskapsnivå. Gröngölingen gynnas av i stort samma åtgärder som spillkråka, göktyta, skogsduva och ett antal andra skogsfåglar som behöver lämpliga boträd och bra miljöer för födosök.

- Avstå från skogliga åtgärder inom 100 meter från bopplatsen under perioden 15 april – 31 juli.
- Omföring av lövdominerad skog till barrdominerad där reviret kan komma att överges bör i många fall inte tillåtas.
- Spara samtliga grövre aspar och björk, som har förutsättningar att utnyttjas som boträd, samt flera yngre aspar som framtida boträd. Ställ gärna hänsynsträden i grupp för att motverka att de blåser ner. Träden måste sparas även vid kommande skogsbruksåtgärder!
- Lämna alltid träd med bohål av spillkråka eller andra hackspettar.
- Gynna asp men också andra lövträd vid röjning och gallring.
- Spara alltid träd med tickor och andra synliga vedsvampar.

Skogsvårdslagen säger

- Ta inte bort äldre vindfällan, högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägo gränser och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m. Spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd, hassel, lind, lönn, ask och alm, eller bärande träd (SKVFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, boträd (rovfågelsbon), kulturmiljöer m.m. (SKSFS 7:21).
- En skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark lämnas oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Det är förbjudet att omvandla bestånd med ädellövskog till annan skog. Om man avverkar, förutom vid röjning eller gallring, ska man anlägga ny ädellövskog på området (SVL 25 §).

Indikator på skyddsvärd skog

Gröngölingen kan indikera skyddsvärda skogar. Gröngölingen indikerar inte särskilt skyddsvärda skogar, men ofta artrika landskap.

Regional tillämpning

Gröngölingen har glesare förekomst i den nordliga kanten av utbredningen., liksom generellt i områden som är mer utpräglade barrskogstrakter. Skillnaderna är dock inte sådana att det är motiverat med skillnader i hänsyn till arten i olika delar av landet.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

De effektivaste åtgärderna för att gynna gröngölingen är troligen inom odlingslandskapet, där hävd av trädklädda betesmarker är en viktig åtgärd. Som markägare eller brukare kan man för att gynna arten utföra följande åtgärder:

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

- Avverka igenväxande träd i ek- och björkhagar, i synnerhet gran. Om dessa lokaler också kan betas är det mycket värdefullt för många djur och växter.
- Gallra gärna fram enstaka aspar i täta aspkloner, med mål att skapa grov asp.
- Var rädd om myrstackar.
- Plantera inte igen inägor, skogslyckor eller andra öppna/halvöppna ytor i eller intill skogsmark.
- Plantera gärna lövträd efter avverkning i anslutning till odlingslandskapet, åtminstone som en kantzon mot betesmarker eller åkrar.
- Gör naturvårdsavsättningar i äldre bestånd, gärna sådana intill öppen mark och med ett stort inslag av asp.

Lästips

Artfakta för gröngöling. <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102977>. ArtDatabankens webbplats,